

manuskript nr "föven. f. Småland"
Minnen: 1 Saml. 3: dje avd. nr. 5. ACC. N:R M. 9071: 1-5.

Landskap: Småland Upptecknat av: E. W. Linnell
Härad: Allbo Adress: _____
Socken: _____ Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1863? Född år _____ i _____

Fans-sågon.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Avskrift ur "Fören.f. ACC. NR. M 9071:1

Smål.Minnen":s saml.3:dje avd. N:o 5.
Landskap: Småland Upptecknat av: C. W. Linnell

Härad: Alto Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: 1862 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Nya Fans-sagor.

VI.

Man förebrädde Fan en gång att han utan urskillning la-
de sig till likt och olik, rik och fattig, gammal och ung. Sjelf
tyckte han också, att någon yttre anvisning borde finnas på dem,
som han skulle ta. Och efter den tiden uppfann han uniformerna till
en rättelse.

VII.

Fan hade gjort upp accord med bonden, att han skulle
fylla dennes säck med pengar och få bonden på köpet eller också
skulle Fan vara qvitt både bonden och sina pengar. Bonden fästade
säcken i ett loggolf, ställde sig sjelf derunder, sprätte upp
säckbotten och sparkade sedan undan pengarne, så fort som Fan
hann ösa ner dem. När nu Fan tömt sina förlager och förlorat sin

M. 9071:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rätt, tyckte han att det var en besynnerlig säck, som aldrig blef full, och sporde bonden, hvarifrån han fått den säcken. "Den säcken har jag fått af en prest", sa bonden. "Det kan jag tro", sa Fan, "för si prestasäcken är alltid bottenlös."

VIII.

Fan och skomakaren hade kommit öfverens om att sy hvar sitt par stöflar, utan att bösta (bulta). Den, som först bästade, hade förlorat, och öfverenskommelsen gällde en stor summa pengar, som Fan satt upp emot skomakarens själ. Fan satte sig att sy stöflar i det högsta kyrkotorn, han kunde leta upp, och hade beckträdar så långa, att de räckte ner öfver landsvägen, som gick der förbi. Skomakaren satte sig nere vid grinden emellan kyrkogården och landsvägen. När de hade suttit en stund, kom en bonde med häst och vagnsläss körande förbi kyrkan. Fans långa beckträdar, som lågo öfver vägen, smodde sig kring hästens ben och vagnen och lasset, så att bonden med allt sitt körtyg drogs uppåt kyrktornet. Då var Fan tvungen till att bösta. "Hvad var det?" sa Skomakaren, som hörde bultningarna. "Åh, det var bara en liten knöl", sa Fan. Men fast "knölen" var "liten", hade skomakaren ändå fritt sig från Fan och fått pengar på köpet.

IX.

Fan hade gifvit en jägare makt att aldrig skjuta fel under ett helt års tid, utan hvar han gick och när han sköt och hur han sigtade, skulle alltid skottet träffa ett villebråd. Vid årets slut skulle skytten höra Fan till, såvida han ej kunde fälla ett djur, som Fan ej kände eller kunde säga namnet på, men om jägaren sköt ett sådant djur, skulle han gå fri. När året var nära ute, berättade jägaren för sin hustru, huru det stod till, och de öfverlade tillsammans. Den dagen, då Fan skulle komma och taga jägaren, hade hustrun tjarat sig och derpå vältat sig i fjäder. När fan kom, bad jägaren om lof att för gammal vänskaps skull få lossa ännu ett skott. Fan gaf honom lof dertill, och jägaren sköt. Hustrun låtsade, att hon var träffad och föll i blinken. Jägaren gick nu fram med fan, och de beskådade rofvet, på hvilket jägaren visade ett runt hål, der kulan gått in. Fan måste då tillstå, att han aldrig sett ett sådant djur förr, och dermed var jägaren honom qvitt.

X.

Det var en gång en fattig bonde, som hade en utmärkt vacker hustru. Gården hade brunnit upp för bondstackaren, och han egde ingen säd att så upp sina åkrar med. I sin stora nöd accorderade bonden bort sin hustru till Fan, som skulle få henne

efter tre år, hvaremot han förband sig att under tiden bygga upp alla husen och att hvarje år ordentligt så upp gården, hvilket han också gjorde. När nu de tre åren voro gångna, bad bonden fan om "delation" (uppskof) på en tid, och fan, som gerna ville ha bondens käring, lofvade att göra bonden ännu en tjänst. Bonden släppte då en duktig -t och bad fan taga reda på den. Fan for då af och blef borta i 7 år, men fick inte -ten. När han efter denna tids förlopp återkom, var bondens hustru död, så att han ingenting fick för sitt besvär.

XI.

En bonde hade förskrifvit sig till fan, mot vilkor att under en viss tid hafva lycka i alla sina företag. Förrän fan widdens bestämda tiden skulle få bonden, hade också begge blifvit sams (ense) om att, om bonden kunde riktigt besvara sju frågor, som fan skulle förelägga, skulle bonden vara fan qvitt. Qvällen före den natten, då fan skulle komma och ta bonden, kom en knalle (gårdfarihandlande) till gården och bad att få låna hus der öfver natten. Bonden, som blef glad att få något sällskap, lofvade honom gerna nattqvarter, och de lade sig begge i stugan, bonden på sin vanliga plats och knallen borta vid dörren. Bonden sof wäl inte mycket den natten, ty han var icke riktigt säker på sig angående de der 7 frågorna. Fram på natten kom fan

M. 9071:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och bultade på, så att fönstren skallrade i hela huset. Bonden wagnade först och bad knallen, som låg närmast dörren, gå ut och se efter, hvem det war, som störde nattron. När knallen öppnade dörren, trodde Fan, som inte kunde se så noga i mörkret, att det war bonden, som kom ut, och begynte straxt att fråga: "Hvad är ett?" sa Fan. "En kläpp i en klocka", svarade knallen. "Hvad är två?" frågade fan. "Två ögon i din skalle", sa ~~KNALLEN~~ knallen. "Hvad är tre?" - "tre fötter under en gryta", sa knallen, och han svarte så qvickt, att fan knappt han att fråga, så fort som knallen var tillreds med svaret. Och så frågade fan igen (ånyo): "Hvad är fyra?" - "Fyra hjul under en wagn." - "Hvad är fem?" - "Fem fingrar i en hand." - "Hvad är sex?" - "Sex söcknedagar i en vecka." Till slut ställde fan på honom sin sista fråga: "Hvad är sju?" - "Sju böner i Fadervår; men hvad är du för en tusan d-l så frågvis?" lade knallen till . Denna oväntade käckhet och isynnerhet knallens fråga förvånade fan så mycket, att han helt tyst drog sina färde och aldrig sedan lät höra af sig hos bonden.

*(Gålor osdet
Fadervår
skrivande i-
våg Fan.)*